

Mariana Leky

SELMA JE SANJALA O OKAPIJU

Prevedla Amalija Maček

Vida
založba

Mariana Leky

SELMA JE SANJALA O OKAPIJU

Za Martino

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.112.2-31

LEKY, Mariana, 1973-

Selma je sanjala o okapiju / Mariana Leky ; [prevedla Amalija Maček]. - 1. natis. - Ljubljana : Vida, 2019

Prevod dela: Was man von hier aus sehen kann

ISBN 978-961-94783-3-2 (trda vezava)

ISBN 978-961-94783-4-9 (broš.)

COBISS.SI-ID 302269440

Mariana Leky

SELMA JE SANJALA O OKAPIJU

Prevedla Amalija Maček

Vida
založba

*It's not the weight of the stone. It's the reason
why you lift it.
(Ne gre za težo kamna. Gre za to, zakaj ga dvignemo.)*

Hugo Girard
najmočnejši človek na svetu, 2003

Predgovor

Če dolgo opazuješ nekaj osvetljenega in nato zamižiš, boš to stvar še enkrat uzrl z notranjim očesom, kot negibno vtisnjeno podobo, pri čemer bo vse, kar je bilo prej svetlo, zdaj temno, vse, kar je bilo prej temno, pa bo zdaj svetlo. Če na primer gledaš za moškim, ki odhaja po ulici in se vedno znova obrača, da bi ti še zadnjič, res zadnjič, poslednjič pomahal, in potem zamižiš, pod vekami zagledaš negibno podobo poslednjega giba roke, ki maha, negibni nasmeh, in njegovi temni lasje posvetlijo, njegove svetle oči pa potemniijo.

Če dolgo opazuješ nekaj pomembnega, je rekla Selma, nekaj, kar z bežnim gibom na glavo postavi tvoje celotno prostrano življenje, se bo ta vtisnjena podoba pojavljala vedno znova. Še čez desetletja bo nenadoma spet tu, ne glede na to, kaj opazuješ, preden zapreš oči. Vtisnjena podoba moškega, ki pomaha poslednjič, res poslednjič, se pojavi nenadoma, ko ti ob čiščenju žleba v oko prileti mušica. Ko zvečer sediš na robu otrokove postelje, mu pripoveduješ pravljico in se od utrujenosti ne moreš spomniti princeskinega imena ali srečnega konca. Ko zapreš oči in nekoga poljubiš. Ko ležiš na gozdnih tleh, na bolniški postelji, v tuji ali lastni postelji. Ko zapreš oči, ker dviguješ nekaj zares težkega. Ko ves dan tekaš naokrog in se ustaviš le, ker si moraš zavezati vezalke na čevljih, in šele tedaj, z glavo navzdol, opaziš, da se ves dan nisi niti za hip ustavil. Podoba se pojavi, ko nekdo reče: "Zapri oči" in te želi presenetiti. Ko se nasloniš na steno v kabini za pomerjanje, ker ti niti zadnje od izbranih

hlač niso prav. Ko zapreš oči, tik preden končno izdaviš nekaj zares pomembnega, na primer: “Ljubim te” ali “Jaz pa tebe ne”. Ko ponoči pečeš krompirček. Ko zapreš oči, ker je pred vrati nekdo, ki ga nikakor ne želiš spustiti naprej. Ko zapreš oči, ker si se ravnokar otresel hudih skrbi, ker si ponovno našel nekoga ali nekaj, pismo, gotovost, uhan, pobeglega psa, jezik ali otroka, ki se je preveč dobro skril. Vedno znova se nenadoma pojavi ta vtisnjena podoba, ta specifična, edinstvena podoba, pojavlja se kot ohranjevalnik zaslona našega življenja, pogosto ravno v trenutku, ko to najmanj pričakuješ.

PRVI DEL

Pašnik, pašnik

Ko je Selma povedala, da je ponoči sanjala o okapiju, smo bili prepričani, da bo nekdo od nas umrl in to v naslednjih štiriindvajsetih urah. Kar je bilo skorajda res. Trajalo je devetindvajset ur. Smrt je nekoliko zamudila, ker se je obotavljala. Ni prišla zadnji hip, temveč še nekoliko pozneje.

Selma je v vsem svojem življenju trikrat sanjala o okapiju in vsakič je kmalu zatem nekdo umrl, zato smo bili prepričani, da so sanje o okapiju neposredno povezane s smrtjo. Naš razum pač deluje tako. V hipu lahko za vselej poveže povsem nepovezane stvari. Na primer kavne skodelice in vezalke, povratne steklenice in jelke.

Optikov um je bil še posebej izurjen v tem. Omenil si mu dve stvari, ki nista bili niti najmanj povezani, pa je iz rokava že stresel njuno skupno točko. Zdaj pa je bil prav optik tisti, ki je trdil, da najnovejše sanje o okapiju prav gotovo ne pomenijo, da bo nekdo umrl, še več, da smrt nikakor ni povezana s Selminimi sanjami. A vsi smo vedeli, da dejansko tako misli tudi optik. Predvsem optik.

Tudi moj oče je dejal, da gre za popolno neumnost in da naše praznoverje izvira predvsem iz dejstva, da širni svet nima vstopa v naše življenje. Vedno je govoril: "Več sveta morate spustiti noter."

Njegove odločne besede so bile namenjene predvsem Selmi, preden se je to dejansko zgodilo.

Po tem je le še redko kdaj kaj pripomnil.

Okapi je neobičajna žival, mnogo bolj neobičajna kot smrt, in s svojimi zebrastimi meči, tapirjevimi boki, žirafastim rjasto rdečim trupom, srnjimi očmi in mišjimi ušesi deluje kot naključna sestavljanka iz povsem nepovezanih koščkov. Okapi ne more jamčiti za nič, ne v resnici ne v zloveščih sanjah vaščanke iz Westerwalda.

Sploh pa je minilo šele dvainosemdeset let, odkar so v Afriki uradno odkrili okapija, zadnjega od velikih kopenskih sesalcev kar jih je človek odkril; vsaj tako je prepričan. Verjetno je to celo res, kajti okapiju bi težko sledilo še kakšno drugo pravo odkritje. Verjetno so okapija neuradno odkrili že davno, a so ob pogledu nanj mislili, da sanjajo ali da so ob pamet, ker okapi, če ga zagledaš nenadoma in nepričakovano, dejansko deluje kot bitje, sestavljeno iz različnih delov, ki so se združili le v sanjah.

Okapi na prvi pogled ni zlovešč. Sploh ne more biti zlovešč, pa če bi se še tako trudil, kar pa, kolikor vemo, počne le redko. Celó če bi ga v Selminih sanjah obletavali krokarji in sove, ki so abonirani na prinašanje nesreče, bi okapi še vedno deloval precej dobrodušno.

V Selminih sanjah je okapi stal na travniku, blizu gozda, sredi polj in travnikov, ki smo jih imenovali Uhlheck. Uhlheck oziroma Uhlhecke pomeni "Sovji grič". Prebivalci Westerwalda marsikaj izgovarjajo drugače in krajše, kot bi bilo pravilno, ker radi čim prej umolknejo. Okapi je bil v sanjah povsem tak kot v resnici, pa tudi Selma je bila povsem enaka kot v resnici, namreč podobna Rudiju Carrellu.

Neverjetne podobnosti med Selmo in Rudijem Carrellom začuda nismo opazili, šele pozneje, čez leta, je nekdo prišel od zunaj in nas opozoril nanjo. Nato nas je podobnost zadela z vso silo. Selmino razpotegnjeno, tršato telo, njena drža, njene

oči, nos, usta, lasje: Selma je bila od glave do peta tako zelo podobna Rudiju Carrellu, da je bil on sam odtlej za nas le še slaba kopija Selme.

Selma in okapi sta v sanjah povsem tiho stala na travnatem pobočju Uhlhecka. Okapi je gledal v desno, proti gozdu. Selma je bila oddaljena le nekaj korakov. Na sebi je imela spalno srajco, v kateri je tudi dejansko spala tisto noč. Včasih je oblekla zeleno, včasih modro ali belo spalno srajco, vselej pa so ji segale do tal in prav vse so imele rožast vzorec. Povesila je glavo in opazovala svoje stare prste na nogah, kako vsi krivi in dolgi kot v resničnem življenju tičijo v travi. Le od časa do časa je s kotičkom očesa ošinila okapija, od spodaj, tako, kot pogleduješ nekoga, ki ga imaš nekoliko bolj rad, kot si pripravljen priznati.

Nihče od njiju se ni zganil, nihče ni niti pisnil, še veter ni pihal, pa v resnici sicer vedno piha na Uhlhecku. Nato, ob koncu sanj, je Selma dvignila glavo, Okapi se je obrnil proti Selmi in takrat sta se spogledala. Okapijev pogled je bil zelo nežen, zelo črn, zelo vlažen in zelo iskren. Prijazno je gledal, kakor da želi Selmo nekaj vprašati in hkrati obžaluje, da okapiji niti v sanjah ne smejo zastavljati vprašanj. Čas je zastal ob tem prizoru, prizoru Selme in okapija, ki si zreta iz oči v oči.

Nato pa se je prizor razblinil, Selma se je prebudila in bilo je konec, konec sanj, kmalu pa tudi konec nekega življenja v naši neposredni bližini.

Naslednjega jutra, bilo je 18. aprila 1983, je Selma poskušala zamolčati svoje sanje o okapiju. Pretvarjala se je, da je izredno dobre volje. V hlinjenju dobre volje je bila približno tako uspešna kot okapi, in menila je, da brezskrbnost najbolj verodostojno zaigraš tako, da se giblješ s pretirano počasnimi, razvlečenimi

kretnjami. Tako se je po koncu sanj s prisiljenim nasmeškom primajala v kuhinjo, vendar nisem opazila, da je podobna Rudiju Carrellu, ko je na začetku oddaje *Rudis Tagesshow* stopil iz velikanskega globusa. Globusa s sinje modrimi oceani, zlatimi celinami in pomičnimi vrati.

Moja mama je še spala v našem stanovanju nad Selminim, oče je bil že v ambulanti. Bila sem utrujena. Prejšnji večer nisem mogla zaspati, Selma je dolgo sedela ob moji postelji. Morda je nekaj v meni slutilo, kaj se bo sanjalo Selmi, in sem jo zato hotela čim dlje zadržati.

Kadarkoli sem spala spodaj pri Selmi, mi je pripovedovala zgodbe s srečnim koncem. Ko sem bila mlajša, sem se po zgodbah vedno oklenila njenega zapestja, ji položila palec na pulz in si predstavljala, da ves svet vse počne v ritmu Selminega srčnega utripa. Predstavljala sem si, kako optik brusi leče, Martin dviguje uteži, Elisabeth obrezuje živo mejo, kako špecerist pospravlja tetrapake soka, mama razporeja smrekove veje, oče pritiska štampiljko na recepte, vsi pa vse to počnejo natanko v ritmu Selminega srca. Pomirjena sem vedno takoj zaspala, zdaj, ko imam že deset let, pa se Selmi zdi, da sem že prevelika, da bi se oklepala njenega zapestja.

Ko je Selma tistega jutra na videz lagodno pridrsala v kuhinjo, sem ravnokar poskušala prepisati svoje domače naloge za geografijo v Martinov zvezek. Začudena sem bila, da me Selma ni oštela, da spet delam Martinove naloge, temveč je rekla: "Jutrčka," in me nagajivo uščipnila. Selma še nikdar ni rekla: "Jutrčka," pa tudi še nikdar nikogar ni nagajivo uščipnila.

"Kaj pa je?" sem vprašala.

"Nič," je zažgolela Selma, odprla hladilnik, iz njega vzela zavojček sira in jetrno pašteto ter z obojim mahala po zraku.

“Kakšen sendvič bi danes?” je še kar žgolela. “Miška,” je še dodala. Žgolenje in miška pa sta me zdaj že močno zaskrbela.

“S sirom, prosim,” sem rekla. “Kaj ti pa je?”

“Nič,” je žgolela Selma, “saj sem ti že povedala.” Namazala je maslo na kos kruha in ker je ob tem še vedno na videz lagodno zamahovala z rokami, je z zapestjem potisnila sir s pulta.

Selma je obmirovala in pogledala zavojček sira, ki je ležal na tleh, kakor da gre za nekaj dragocenega, kar se je razletelo na tisoč koscev.

Stopila sem do nje in pobrala sir. Zazrla sem se ji v oči, ki so bile visoko nad menoj. Selma je bila še višja od večine drugih odraslih in takrat je imela približno šestdeset let, z mojega vidika je bila torej visoka kot nebotičnik in prastara. Zdela se mi je tako velika, da sem mislila, da bi s temena njene glave gotovo lahko videla, kaj se dogaja v sosednji vasi, zdela pa se mi je tudi stara kot zemlja, tako da sem bila prepričana, da je sodelovala pri iznajdbi sveta.

Celo od tu spodaj, kakšen meter od Selminih oči, sem lahko videla, da se je ponoči pod njenimi vekami pripetilo nekaj usodnega.

Selma se je odkašljala. “Nikomur ne povej,” je tiho rekla, “bojim se, da sem sanjala o okapiju.”

Nenadoma sem bila povsem budna. “Si prepričana, da je bil res okapi?”

“Le kaj drugega bi lahko bilo,” je rekla Selma in dodala, da okapija res težko zamenjaš za katerokoli drugo žival. “Možno bi bilo,” sem rekla, lahko bi bilo to tudi nekoliko izmaličeno govedo, napačno sestavljena žirafa, muhavost narave, prog in rjasto rdeče barve pa ponoči tako ali tako ne moreš prepoznati, saj je vse zabrisano.

“Kakšna neumnost,” je rekla Selma in se podrgnila po čelu, “žal govoriš neumnosti, Luise.”

Na kruh je položila rezino sira, dodala še eno rezino kruha in sendvič položila v škatlo za malico.

“Ali veš, kdaj natančno si to sanjala?”

“Okoli tretje ure,” je rekla Selma. Prestrašila se je, ko se je slika okapija počasi razblinila, zbudila se je sede v postelji in strmela v spalno srajco, v kateri je še pravkar v sanjah stala na travnatem Uhlhecku, nato pa je pogledala na uro. Tri.

“Verjetno tega ne smeva jemati preresno,” je rekla Selma, a to je izgovorila kot komisar iz televizijske nanizanke, ki ne jemlje resno anonimnega pisma, v katerem piše, kdo je storilec.

Selma mi je malico spravila v nahrbtnik. Razmišljala sem, da bi jo vprašala, ali lahko v danih okoliščinah ostanem doma.

“Seveda greš kljub temu danes v šolo,” je rekla Selma, ki je vedno vedela, o čem razmišljam, kakor da bi mi misli visele nad glavo kot niz papirnatih črk, “takšne zmešane sanje te pa že ne bodo odvrnile od prav ničesar.”

“Lahko povem Martinu?” sem vprašala.

Selma je pomislila. “Prav,” je rekla naposled. “Ampak res samo Martinu.”

Naša vas je bila premajhna, da bi imeli svojo železniško postajo, premajhna je bila celo za šolo. Z Martinom sva se vsako jutro z avtobusom odpeljala do male železniške postaje v sosednji vasi, nato pa z regionalnim vlakom do večjega kraja, kjer je bila šola.

Medtem ko sva čakala na vlak, me je Martin dvignil. Martin je že od vrtca dvigoval uteži in jaz sem bila edina utež, ki je bila vedno na dosegu roke in ni imela nič proti, če jo kadarkoli dvigne v zrak. Dvojčka iz gornjega dela vasi sta mu to

dovolila le za denar, po dvajset pfenigov za enega dvignjenega dvojčka. Odraslih in teličkov Martin še ni mogel dvigniti, vse drugo, kar bi lahko predstavljalo izziv, na primer manjša drevesa, nedorasli prašiči in podobno, pa je bilo vraščeno v tla ali je pobegnilo.

Z Martinom sva bila enako velika. Počepnil je, me prijel okrog bokov in me dvignil. Sčasoma me je lahko držal že skoraj eno minuto, tal sem se dotikala le, če sem močno iztegnila prste na nogah. Ko me je Martin tistega jutra že drugič dvignil, sem rekla: “Babi je danes sanjala o okapiju.”

Opazovala sem Martinovo prečko, saj mu je oče z mokrim glavnikom počesal lase, tako da so bili posamezni prameni temnejše barve.

Martinova usta so bila v bližini mojega popka. “Ali bo zdaj nekdo umrl?” je vprašal in njegov glas se je izgubljal nekje v mojem puloverju.

Morda bo umrl tvoj oče, sem pomislila, ampak seveda tega nisem izrekla, saj očetje ne smejo umreti, ne glede na to, kako hudobni so. Martin me je odložil in globoko zajel sapo.

“Ali verjameš?” je vprašal.

“Ne,” sem odvrnila.

Rdeče-beli prometni znak ob tirnicah je hrupno padel z droga.

“Kar vetrovno je danes,” je rekel Martin, pa sploh ni bilo.

Medtem ko sva bila z Martinom na vlakcu, je Selma po telefonu povedala svakinji Elsbeth, da je sanjala o okapiju. Hotela je, da se Elsbeth obveže, da tega ne bo nikomur povedala. Elsbeth je nato poklicala županovo ženo, pravzaprav zgolj zaradi načrtovanja prvomajskih praznikov, toda ko je županova žena vprašala: “No, je sicer še kaj novega?” so prav hitro popustile vse zaveze in obljube, ki jih je Elsbeth dala Selmi, nato pa je

novico v trenutku izvedela vsa vas. Tako hitro je šlo, da sva bila z Martinom še na vlaku, ko je že bila obveščena vsa vas.

Vožnja z vlakom je trajala petnajst minut, vmesnih postaj ni bilo. Od prve vožnje dalje sva se vedno igrala isto igro: naslonila sva se na vrata in se obrnila s hrbtom proti oknu, vsak na svoji strani vlaka. Martin je zaprl oči, jaz pa sem gledala skozi okno za njegovim hrbtom. V prvem razredu sem Martinu naštevala, kaj vidim, Martin pa si je poskušal vse zapomniti. Tako dobro mu je šlo, da v drugem razredu nisem več naštevala, Martin pa je s hrbtom proti oknu in z zaprtimi očmi v pravilnem zaporedju naštel skoraj vse, kar sem ravnokar videla skozi zarošena stekla. "Tovarna žic," je rekel, natanko v trenutku, ko smo se peljali mimo tovarne. "Zdaj pa polje. Pašnik. Kmetija norega Hassela. Travnik. Gozd. Gozd. Prva lovska opazovalnica. Polje. Gozd. Travnik. Pašnik. Pašnik. Tovarna avtomobilskih gum. Vas. Pašnik. Polje. Druga lovska opazovalnica. Gozd. Kmetija. Polje. Gozd. Tretja lovska opazovalnica. Vas."

Na začetku se je Martin včasih še zmotil, rekel je "travnik," ko je šlo pravzaprav za polje, ali pa ni našteval dovolj hitro, ker je vlak sredi poti pospešil. A kmalu je bil natančen do sekunde, rekel je: "Polje," ko sem zagledala polje, in rekel je: "Kmetija," ko je mimo prihitela kmetija.

Zdaj, v četrtem razredu, je Martin igro že brezhibno obvladal, z ustreznimi premori, v eno in v drugo smer. Pozimi, ko je sneg prekril polja in travnike, je Martin natančno povedal, kaj se skriva pod valovito snežno odejo, ki je hitela mimo pred mojimi očmi: polje, gozd, travnik, pašnik, pašnik.

Razen Selmine svakinje Elsbeth vaščani pravzaprav niso bili vraževerni. Brezskrbno so počeli vse, česar v skladu z vraževerjem ne smeš početi: sproščeno so sedeli pod stenskimi urami, čeprav vraže pravijo, da lahko od tega umreš, spali so z glavo proti vratom, čeprav vraže pravijo, da te bodo v tem primeru skozi ta ista vrata kmalu odnesli z nogami naprej. Obešali so perilo med božičem in novim letom, kar v skladu z vražami in Elsbethinimi svarili napoveduje samomor ali pomoč pri umoru. Niso se prestrašili, ko se je oglasila kukavica, kadar se je konj v hlevu močno potil ali je pes ponoči zavijal s sklonjeno glavo.

Selmine sanje pa so bile podprte z dejstvi. Kadarkoli se je v njenih sanjah pojavil okapi, se je v življenju pojavila smrt. In vsi so se pretvarjali, kakor da se je dejansko pojavila šele zdaj. Kakor da jih je s svojim na videz lagodnim prihodom povsem presentila, kakor da ne bi bila med njimi že od samega začetka, vedno nekoliko odmaknjena, a vendar blizu, kakor krstna botrica, ki ti vse življenje od časa do časa pošlje manjšo ali večjo pozornost.

Vaščani so bili vznemirjeni, kar se jim je poznalo na obrazih, pa čeprav so to večinoma poskušali prikriti. Tega jutra, le nekaj ur po Selminih sanjah, so se prebivalci naše vasi gibali tako, kakor da bi vse poti prekril led, ne le zunaj, temveč tudi v hišah, pole-dica v kuhinjah in dnevnih sobah. Premikali so se, kakor da so jim lastna telesa povsem tuja, kakor da imajo vse sklepe vnete in so nadvse krhki tudi vsi predmeti, ki jih jemljejo v roke. Ves dan so budno nadzorovali svoje življenje in, kolikor je bilo mogoče, tudi življenje drugih. Vedno znova so pogledovali čez rame, da bi preverili, ali se jim kdo bliža od zadaj, da bi jih umoril, kdo, ki je ob pamet in zato nima več česa izgubiti, nato pa so se hitro ozrli predse, kajti oseba brez pameti bi jih zlahka napadla tudi

od spredaj. Pogledovali so navzgor, da bi se izognili padajočim strešnikom, vejam ali težkim senčnikom svetilk. Izogibali so se živalim, ker bi te po njihovem prepričanju še hitreje lahko prešle v napad kot ljudje. V velikem loku so se izogibali dobrodušnim kravam, ki bodo morda prav to jutro nekoga brcnile, izogibali so se psom, celo najstarejšim, ki so komajda še stali pokonci, a bi jim vseeno lahko prav danes skočili za vrat. Na takšen dan je bilo možno prav vse, celo ostareli jazbecar bi ti lahko pregriznil goltanec, saj je bilo to nenazadnje dosti bolj verjetno kot okapi.

Vsi so bili zaskrbljeni, a razen Friedhelma, špeceristovega brata, ni bil nihče trd od groze, ker za to običajno že potrebuješ neko gotovost. Friedhelm je bil trd od groze, kakor da bi okapi v Selminih sanjah zašepetal prav njegovo ime. Tekal je gor in dol, se drl in tresel, se spotikal po gozdu, dokler ga ni ujel optik in ga privedel k mojemu očetu. Moj oče je zdravnik in je Friedhelmu dal injekcijo, ki ga je tako osrečila, da je Friedhelm preostanek dneva kar poplesoval po vasi, prepeval je *O, ti lepi Westerwald* in s tem prav vsem šel na živce.

Vaščani so budno nadzorovali svoje srce, ki ni bilo vajeno tolikšne pozornosti in je zato bilo zaskrbljujoče hitro. Spominjali so se, da ob napovedujočem se srčnem infarktu najprej začutiš mravljinca v roki, niso pa se spomnili, za katero roko to velja, tako da so mravljinca občutili kar v obeh rokah. Budno so nadzorovali tudi stanje svojega duha, ki prav tako ni bil vaje tolikšne pozornosti in je prav tako zaskrbljujoče hitro razbijal. Ko so sedali v avtomobile, prijemali vile ali s štedilnika odstavljali lonce vrele vode, so se spraševali, ali ne bodo v naslednjem hipu ob pamet, ali ne bodo zapadli v brezmejni obup in občutili želje, da se z avtom pri največji hitrosti zaletijo v drevo, se vržejo na ostre roglje vil ali si vrelo vodo zlijejo na glavo. Ali da bi občutili

slo, da ne bi škodili sebi, temveč bližnjemu, sosedu, svaku, ženi, jih polili z vrelo vodo, povozili z avtom ali nabodli na vile.

Nekateri vaščani so se izogibali vsakršnemu gibanju in to ves dan, nekateri celo dlje. Elsbeth je Martinu in meni povedala, da se je pred leti, prav tako dan po Selminih sanjah, upokojeni poštar ulegel in se ni več premikal. Prepričan je bil, da bi vsak gib lahko pomenil smrt. Celo dneve in mesece po Selminih sanjah, ko je v skladu z napovedjo nekdo že davno umrl, čevljarjeva mama namreč. Poštar je preprosto za vselej obležal. Negibni členki so se mu vneli, kri se mu je zgostila v grudice in se na posled ustavila na sredi poti po telesu, hkrati z njegovim budno nadzorovanim srcem. Upokojeni poštar je življenje izgubil iz strahu, da bo izgubil življenje.

Nekaterim vaščanom se je zdelo, da je zdaj res napočil čas, da razkrijejo zamolčane skrivnosti. Pisali so si neobičajno gostobesedna pisma, v katerih so uporabljali besedi “vedno” in “nikoli”. Preden umreš, se jim je zdelo, je treba vsaj v zadnjem hipu v življenje vnesti nekaj iskrenosti. Zamolčane resnice, so razmišljali, so najresničnejše od vseh resnic: ker se jih tako dolgo nihče ni pritaknil, se je ohranila vsa njihova resničnost, in ker so bile v svoji zamolčanosti obsojene na mirovanje, so se te resnice v teku let vse bolj razbohotile. Ne le tisti, ki so v sebi nosili takšne zamolčane in razbohotene resnice, celo resnica sama je verjela v iskrenost v zadnjem hipu. Še sama je hotela tik pred zdajci na plano in grozeče svarila, da je smrt z zamolčano skrivnostjo v telesu posebej boleča, ker gre za dolgotrajno vlečenje vrvi. Na eni strani je smrt, na drugi zajetna resnica, ki vlečeta vsaka v svojo smer, saj resnica ne bi rada umrla zamolčana, ko pa je bila zakopana že vse svoje življenje, ker vsaj zdaj želi vsaj za hip na

plano, da bi bodisi zasmradila okolico ali vsakogar prestrašila, morda pa le zato, da bi ugotovili, da resnica, če jo pogledamo pri sončni svetlobi, navsezadnje sploh ni tako grozljiva in srhljiva. Tik pred domnevnim koncem hoče zamolčana resnica pridobiti drugo mnenje.

Edini, ki je bil Selminih sanj vesel, je bil stari kmet Häubel. Kmet Häubel je živel tako dolgo, da je bil že skoraj prosojen. Ko mu je pravnuk povedal za Selmine sanje, je kmet Häubel vstal od mize, za katero je zajtrkoval, pokimal pravnuku in se po stopnicah vzpel v svojo podstrešno sobo. Tam je legel na posteljo, se oziral proti vratom kot otrok, ki se je na svoj rojstni dan zbudil mnogo prezgodaj in nestrpno čaka, da bodo končno vstopili starši s torto.

Kmet Häubel je bil prepričan, da bo smrt vljudna, kakor je bil vse svoje življenje vljuden tudi sam. Prepričan je bil, da mu smrt življenja ne bo iztrgala, temveč le previdno vzela iz rok. Predstavljal si je, da bo smrt previdno potrkala, le na rahlo priprla vrata in vprašala: "Smem vstopiti?" Kmet Häubel bi seveda odgovoril pritrdilno. "Seveda," bi rekel kmet Häubel, "kar naprej," in smrt bi vstopila. Pristopila bi k postelji kmeta Häubela in vprašala: "Je zdaj pravi trenutek? Sicer se lahko vrnem kdaj drugič." Kmet Häubel bi se vzravnaval in rekel: "Ne, ne, trenutek je vsekakor pravi," bi rekel, "samo ne odlašajva več, kdo ve, kdaj boste spet lahko našli čas zame," in smrt bi sedla na stol, pripravljen zanjo ob vzglavju postelje. Že vnaprej bi se opravičila, da ima tako hladne roke, kar pa ga, in to je kmet Häubel dobro vedel, niti malo ne bi motilo, nato pa bi mu svojo dlan položila čez oči.

Tako si je predstavljal kmet Häubel. Še enkrat je vstal, ker je pozabil odpreti strešno okno, da bi njegova duša lahko brez težav poletela iz sobe.